

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravištvu: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304. Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, 1. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Jadranska železnica

V beogradskem časopisu se je razvila živahna polemika o načrtu Jadranske železnice. Proti projektu naših denarnih južnoameriških izseljencev, združenih z angleškimi finančniki, da se zgradi proga Beograd—Sarajevo—Split, se je pojavil hud odpor. Nasprotujejo mu nekateri železniški strokovnjaki in inženjerji, ki zahtevajo prednost za železniški projekt od Beograda na gornjo Drino in skozi Crno goro na Kotor. V Crni gori so se pričela prirejati zborovanja za to jadransko železnico in tudi Crnogorci v Beogradu so sklicali v nedeljo javen shod, na katerem so nastopili v prilog železnici skozi Crnogoro na Kotor tudi aktivni politiki, na pr. Ljuba Davidović. Gotovo je, da je to malo prikladen način za reševanje železniških problemov, ker se je bati, da prično prevladovati vse drugi argumenti, le ne stvarni, ali — zaveda je pač prešla že v precejšnji meri na politično polje in proti temu faktu se ne da napraviti ničesar.

Pri problemu jadranske železnice gre za več vprašani, ki so važna za odločitev. Pred vsem gre za to, ali naj postane poglavitna luka za Beograd, severno Srbijo ter Vojvodino — Split ali Kotor. Kotor ima izredno zavarovano luko s središčem v Tivtu, toda skrajno neugoden dostop do nje. Split ima tudi povsem zavarovano luko, a zelo prikladno ozadje, lahke dostop do bližnjega ozadja in v večji meri dograjene pristaniške naprave. Vrh tega je že večje mesto, ki ima že dozdaj precej prometja po morju, kljub tako neugodnim železniškim zvezam.

Kar se tiče proge same, se naglašja, da bi vodila železnica Beograd—Split skozi obiljene, na rudah in šumah bogate pokrajine, dočim se tega o trasi skozi Crnogoro ne da trdit. Splitska proga bi se zgradila v smeri, potekajoči precej naravnost od Beograda preko Valjeva na Sarajevo, pod Ivanjplano in mimo Imotskega na Split, tako da bi morala v predorih skozi več gorovij. Milenković, šef gradbenega oddelka v prometnem ministristvu, ki je eden najhujših nasprotnikov splitske proge, očita načrtu baš to, da se bo železnica s predori in strmci podražila in predlaga mesto ne daljše proge, ki bi izrabljale, potekajoče v ovinkih, rečne doline Save in njenih pritokov. Ali to stališče je vsekakor zastarelo, sicer ne bi imeli na pr. na Slovenskem bivše glavne proge Podroščica—Jesenice—Bohinjska Bistrica—Podbrdo—Gorica—Trst, ki je naravnost unicum kar se tiče predorov, marveč bi bili ostali pri progah Beljak—Trbiž—Ljubljana—Trbiž, ki so jo zgradili kot del direktne proge na Trst, a je potem radi prevelike dolžine in silnih ovinkov razpadla v vrsto lokalnih prog. Naša jadranska železnica, pa naj poteka po katerikoli trasi, se mora zgraditi velikopotezno, pa makar s še tako dolgi predori.

Crnogorci in s njimi mnogi drugi argumentirajo proti splitski železnici z razlogi, češ Split ima že železniške zveze, Crna gora in Sandžak pa nimata še nikake železnice. Ničve ne more ugovarjati, da je železnica iz Crne gore preko Sandžaka proti državni prestolici najnujnejša potreba deželi, saj je absurdno današnje stanje, ko hodi na pr. mislo iz Beograda v Crno goro osem dni. Crnogorci zahtevajo, da je jadranska proga zgradi skozi njihovo deželo, da se s tem napravi konec njihovi gospodarski zaostalosti in zapostavljenosti. Toda ne sme se pozabiti, da za gradnjo tranzitne proge, kar jadranska železnica vsekakor mora biti, ne veljajo argumenti lokalnega značaja. Jadranska železnica ima večji pomen kakor samo gospodarsko dvigniti deželo, skozi katero se izpelje; za slednje imajo skrbeti predvsem lokalne železnice.

Nedvomno je, da sta obe progi potrebni in prav tako je gotovo, da se bosta prej ali slej zgradili obe. Ali danes gre za nužnost, za neposredno izvršitev načrta in tu se je treba odločiti za eno traso ter — jo pričeti graditi. Preteklo je že skoro osem let, odkar je jadranska železnica naša nujna potreba, pa še vedno nismo preko načrtov, debat in preprirov. Danes je tu prikladen načrt; s tem, da čakamo in ne pričnemo niti z eno niti z drugo progo, tudi Crni gori ne koristimo. Čas je, da se debata zaključi in prične z delom.

Kdo je „Crna žena“?

Odgovor v nedeljskem „Slovenskem Narodu“.

Velik optimizem vladnih krogov

Vtisi dr. Srškića iz Bosne. — Uzunović in njegovi prijatelji razvijajo delovni program za dolgo dobo. — Visoka aktivnost državnega budžeta? — Narodna skupščina se sestane dne 1. oktobra.

— Beograd, 1. septembra. Danes popoldne se je vrnil iz Sarajeva minister za izenačenje zakonov dr. Srškić, ki je kmalu po svojem prihodu obiskal predsednika Narodne skupščine Marka Trifkovića. Po končanem sestanku se je napotil k ministrskemu predsedniku Uzunoviću, s katerim je tudi ostal v daljšem razgovoru. Nato je odšel v ministristvo za šume in rudnike ter tu konferiral z dr. Nikićem. Dr. Srškić je obvestil ministrskega predsednika Uzunovića in ostale o svojih vtisih glede političnega položaja v Bosni in Hercegovini. Dr. Srškić je ugotovil, da je pozicija Stepana Radića zelo omajana in da se široki sloji seljstva in meščanstva odražajo od vrtočlave in neradne politike HSS. Med drugim je dr. Srškić navedel par prav frapantnih prizorov, ki jih je doživel predsednik HSK Pavan Radić v okolici Sarajeva. Ko se je Pavle Radić vozil skozi sela, so mu seljaki prirejali demonstracije ter obmetavali njegov avto z gniliimi jajci. Seljaki so pretili Pavlu Radiću in mu očitali, da je Stepan Radić pojedel vse svoje besede in obljube, ki jim jih je dajal pred volitvami. V zadregi je Pavle Radić v okolici Sarajeva. Ko se je stranka ni mogla brigati za poedinstvo in da je morala voditi veliko državno politiko, s čemer pa razočarani seljaki ni mogel potolažiti.

Ministrski predsednik Uzunović je sprejel dve deputaciji iz Njegotina in Subotice. Poslednja deputacija je intervenirala radi dograditve železniške proge med Subotico in Apatinom. Predsednik narodne skupščine doktor Pasarević je izjavil novinarjem, da jim popoldne izroči besedilo interpelacije, ki so jo vložili Radićevi poslanci proti ministru za šume in rudnike dr. Nikiću.

V dobro poučenih krogih se govori, da bo vlada na eni strani svojih pri-

hodnjih sej razpravljala o vprašanjih, kakšne dolžnosti obstojajo za člane in predstavnike vladnih skupin, kadar podajajo javnosti izjave. Okolica ministrskega predsednika Uzunovića je zadovoljna s poslednjim izjavo Stepana Radića, ki jo je dal novinarjem v Zagrebu. Uzunović hoče na vsak način ohraniti sedanjo vlado tako dolgo, da bo lahko predložila narodni skupščini zelo važne zakonske načrte. Vlada ne bo pastu na poedinih izjavah političnih voditeljev, marveč hoče stopiti pred narodno skupščino in tamkaj zahtevati zaupnico.

Vladni krogi trde, da so vsa ministristva polna dela. V finančnem ministristvu se ureja državni proračun 1927/28, ki bo saniral državne finance ter bo, kakor zatrjujejo, izkazal ne samo ravnotežje, ampak še visok prebitok, ki se bo porabil deloma za poplavljenje, deloma za plačilo starih državnih obveznosti. Dogotavlja se zakon o izenačenju davkov in novi občinski zakon, ki bo kot prvi predložil Narodni skupščini. Vladni krogi opozarjajo na koristno delo, ki sta ga izvršila ministra financ in trgovine dr. Perić in dr. Krajač. Vladni krogi pričakujejo, da bo nastop naše delegacije v Zenevi odločen in avtoritativen ter da bo še uvrstil ugled naše države. Izjave naših delegatov se bodo morale strogo držati instrukcij ministrskega sveta.

V glavnem odboru radikalne stranke se vrše velike priprave za sestanek glavnega odbora, ki bo 10. septembra v Beogradu. Med skupino Boža Maksimovića in grupo Krste Miletića je doseženo zblizanje. Ni izključeno, da bo ta spor v kratkem likvidiran.

Predsednik Narodne skupščine Marko Trifković je izjavil novinarjem, da se Narodna skupščina sestane 1. oktobra.

Upravni škandal

Zagrebsko učiteljstvo danes ni prejelo plač.

— Zagreb, 1. septembra. Danes popoldne bi morali prejeti ljudskoškolski učitelji v Zagrebu in oni učitelji, ki prihajajo po plačo v Zagreb, svojo mesečno plačo. Finančna delegacija je odklonila izplačilo češ, da prosvetno ministristvo še ni nakazalo potrebnih kreditov. Učiteljem je bilo sporočeno, naj se zgledajo v soboto, da dobe informacije o izplačilu svojih prejemkov.

Bolgarija izpolnjuje svoje obljube?

— Sofija, 1. septembra. Bolgarska brzojavna agencija javlja: Pravosodni minister je ponovno opozoril državne pravdnike v omejenih krajih na potrebne ukrepe, ki jih naj storijo vzdolž meje in v notranjosti njim podrejenega ozemlja, da se povečaja varnost. Ti ukrepi naj preprečijo, da bi se oborožene tolpe organizirale ali pa bi se pripravljale, da prekorajajo meje. Ako bi se to dogodilo, morajo takoj krivce aretirati ter jih soditi po zakonu za zločinska dejanja proti notranjemu miru, proti osebni svobodi in proti lastni inozemskih državljanov.

— Solija, 1. septembra. Vojni minister general Vlkov je izdal strogo naredbo vsem omejenim organom, da preprečijo vsak prehod preko državnih mej. V narodni se govori o posledicah ilegalnih prehodov, ki bi lahko dovedli Bolgarsko v še bolj kritični položaj. Na koncu poziva general Vlkov vse dobre Bolgare naj složno sodelujejo pri reševanju življenjskega vprašanja bolgarske države.

IMENOVANJE NA LJUBLJANSKI UNIVERZI

— Beograd, 1. septembra. Dosedanji izredni profesor na zagrebski univerzi dr. Milko Kos je imenovan za izrednega profesorja pravne fakultete univerze v Ljubljani.

SOGLASJE V ŽENEVI

— Ženeva, 1. septembra. Podobor, ki je proučeval načrt za prenosno sveta Društva narodov, je končal svoje delo. Med delegati je bilo doseženo popolno soglasje. Število nestalnih sedežev v svetu Društva narodov je bilo zvišano od 6. na 9. Funkcijska doba nestalnih članov Sveta bo trajala tri leta, nakar pa je možna zopetna izvolitev istega člana.

Redukcije železniških delavcev odgodene

Direktorju Kneževiću se je z osebno intervencijo v Beogradu posrečilo izposlovati potrebne kredite. — Pred popolno reformo železniške uprave. — Vpokojitve omoženih uradnic in do-službenih uradnikov.

Sirša javnost, zlasti trgovski krogi in v prvi vrsti prizadeti železničarji so z napetostjo pričakovali 1. september, ker se je napovedovalo, da se izvede v okolihu direkcije državnih železnic v Ljubljani redukcija železničarjev in delavcev in bo z današnjim dnem odpuščenih okoli 2000 delavcev. Javnost se je dalje zanimala tudi za akcijo, ki je usmerjena v to, da bi se povečali krediti za vzdrževanje polnega obrata na progah Slovenije.

Ljubljanski železniški direktor inž. Dimitrije Knežević je že večkrat interveniral v Beogradu. V nedeljo 29. avgusta se je g. direktor zopet odpeljal v Beograd, da izposluje pri generalni direkciji državnih železnic in pri drugih merodajnih faktorjih potrebne kredite. Vrnil se je z beogradskim brzovlakom danes popoldne.

Kakor nam na merodajnem mestu zatrjujejo, je g. direktorju v Beogradu

uspelo, da je dobil zahtevane kredite v toliki meri, da za enkrat ostane situacija v Sloveniji, odnosno stalež osebja nespremenjen. Direkcija ne bo odpustila delavstva na progah, niti ne uslužbencev pri prometu, marveč ostanejo vsi še nadalje zaposleni.

Glede redukcije uradniških moči je treba omeniti, da se v kratkem prične z reorganizacijo celokupne uprave, ba je po načrtu, ki ga je svojočasno izdelal bivši prometni minister dr. Velizar Janković. Odpravijo se pri direkciji nekateri oddelki in se agende združijo v enotno upravno celoto. Na ta način se namerava mnogo prihraditi pri rezijskih izdatkih. Odpuščajo se res že sedaj nekatere uradnice, ki so omožene, v kratkem, v mesecu oktobru pa bo vpokojenih več starejših uradnikov, ki so dosegli predpisano službeno leta in se vpokojijo po novem uradniškem zakonu.

Katoliški sportni kongres

— Rim, 1. septembra. Cerkevne oblasti so odpovedale, kakor poroča „Osservatore Romano“ radi raznih obžalovanj vrednih dogodkov mednarodni telovadnji in sportni kongres katoliških organizacij v Evropi, ki bi se moral vršiti med 3 in 6. septembrom v Rimu.

Nasproti temu objavlja vlada izjavo, v kateri se čudi, da je Vatikan odklonil mednarodni telovadni in sportni kongres. Dogodki, o katerih govorijo cerkvene oblasti, so brez pomena in malenkostni. Vlada zagotavlja, da so se v zadnjih tednih, kakor vedno doslej, na raznih krajih Italije vršile javne cerkvene slavnosti in katoliške priredbe ob veliki udeležbi ljudstva in da so povsod potekale v največjem redu in miru.

Odpoved mednarodnega telovadnega in sportnega kongresa katoliških organizacij v Evropi se nanaša glasom komunikacije tiskovnega urada ministrskega predsednika po vsej priliki na dogodke v Mantui in Maciarapi, kjer je prišlo do spopadov med katoliškimi skavti in fašistovskimi mlilničniki, ki pa niso imeli težjih posledic. V ostalem je vlada odredila najstrožjo preiskavo teh dogodkov.

Pestra ljubljanska kronika

Tri nesreče. — Idila v Dolenčevih supi. — Velika goljufija s prasiči.

Ljubljana, 1. septembra.

Nocoj so se pripetile v Ljubljani kar tri nenavadne nesreče. V dveh slučajih je intervenirala rešilna postaja ter ponesrečenec prepeljala v splošno bolnico, dočim so tretjega ponesrečenca pripeljali v bolnico s privatnim vozom.

Siepi Henrik Krže je dolgo let igral po dostih na citre ter se tako skromno preživljal. Bil je v mestu znana oseba. Zadnji čas je tako onemogel, da je iskal zavetja v zavodu za onemogle v Japljevi ulici v Vodmatu. Snoci je v svoji sobici tako nesrečno padel, da si je težko poškodoval nogo. Z rešilnim vozom so ga odpeljali v bolnico, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč.

Druga nesreča se je pripetila tudi v stanovanju. V Križevniški ulici št. 7 stanuje skladiščni delavec na glavnem kolodvoru Fink. Po noči je njegova žena Gileta Antonija Fink v stanovanju padla tako nesrečno, da si je zlomila obe nogi. Tudi njo so z rešilnim vozom odpeljali v bolnico.

Tretja nesreča je bila snoci na Rinski cesti št. 9 v stanovanju inž. Juvana. Služkinja Helena Jaklič je »zehtala« perilo. Pri tem je ravnila tako neuprevidno, da ji je vrela voda z lugom pljusnila po prsih, vratu in rokah. Dobila je težke opekline ter so jo s privatnim vozom prepeljali v bolnico.

Dolenčeva šupa v Mestnem logu ima v kriminalni literaturi ljubljanski gotovo prvenstveno mesto. Tu je pribežališče postopcev, zločincev in v zadnjem času tudi zaločiče brezposelnih. Včeraj okoli 4. zjutraj so tam stražniki prijeli tri brezposelne delavce. Na policiji zaslišani so se radi brezposelnosti različno izgovarjali. Neki mlajši mož je prostodušno dejal: »Sem brez dela. Navadno stanujem po kozolcih v Štepanji vasi. V ponedeljek sem se kopal. Ker je bilo aleč v Štepanjo vas, sem jo zavil v šupo in tam prenočim. Drugi starejši: »Čez dan spam, po noči spim po kozolcih. Ponoči me več dni kosil pri nekem gospodarju na Kolodvorski ulici.«

Tretji, brezposelni pekovski pomočnik pa: »Že pol leta nisem stalno zaposlen kot

pek, ker primanjkuje dela. Bledem tudi pri stavbah. Z nekaj dni sem brez posla. Navadno spim v Štepanji vasi.«

Originalen odgovor je dala policijskemu uradniku neka Urška J., posestnikova hči, doma tam iz nekega sela pri Kočevju. Prijeli so jo radi postopanja in baje tudi radi tajne prostitucije. Dejala je: »Ne ljubi se mi na polju delati! Raje služim tu v Ljubljani, ker je bolj prijetno. Končno pa začela jokati in prositi: »Zlupustite me, saj nikdar več ne pridem v Ljubljano!« Izpustili so jo in sama si je preskrbela denar, da je danes odpotovala v rojstni kraj.

Sele čez 12 dni je dognal neki ljubljanski veletrgovec s prasiči, da je bil od mesarja Kmetiča iz Kranja silno opelharjen. Trgovce je prodal mesarju 40 prasičev proti takojšnjemu plačilu, ko namreč prasiči pripsojo na mesto. Kmetič je prasiče prodal in odkuril z največjo naglico v Kanado. Ljubljanski trgovec je oškodovan za 55.400 Din. Za Kmetičem je bila izdana tiralcica.

SOVJETSKI POSLANIK IZGNAN IZ PEKINGA

— Peking, 1. septembra. Ker sovjetska vlada ni hotela odpoklicati svojega, kitajski vladi nevesnega poslanika Karahana, je vlada v Pekingu izročila poslaniku Karahanu potne liste in ga pozvala, da zapusti Kitajsko.

— Berlin, 1. septembra. »Germania« poroča iz Moskve, da je sovjetska vlada obvestila kabinet v Pekingu, da bo Rusija prekinila diplomatske zveze s Kitajsko, če vztraja vlada v Pekingu na tem, da se odstrani Karahan. Kakor poročajo iz Pekinga, zahteva Čang - Tso - Lin odpravo kitajskega poslanstva v Moskvi.

Današnji sejem in trg

Kljub temu, da so kmetje ob lepem vremenu zaposleni pri poljskem delu je bil današnji tedenski živinjski sejem dobro obiskan. Dogen živine razmeroma velik. Cene so stabilne. Notrali so 1 kg živine teže: voli 1. 8 Din, II. 7.50, III. 7 Din, krave 5 do 7 Din, klobasice 3—4 Din, teleta 6—8 Din, prasiči za reje 200—300 Din komad.

Živilski trg je bil dobro založen s potrebnimi Dovoz češpelj iz Stajerske, Slavonije in Bosne zelo velik. Cene so radi tega padle in notirajo sive po 3—5 Din. Cene jabolkam in bruskam neizpremenjene. Podražila so se jajca, ki se prodajajo po Din 2.75 dva komada. Perutnina: piščanci 20 do 80 Din komad, kokoši in petelinji od 25 do 65 Din. Kmetje z Gorenjskega so pripeljali na trg mnogo novega krompirja, ki se je prodajal na debelo po Din 1 do 1.25.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.76—22.80, Wien 799—803, Italija 194.54—195.74, London 267—275—276.20, Newyork 56.463—56.765, Pariz 167.68—169.68, Praga 167.65—168.65, Curih 10.94—10.98.

Efekt: 7% invest. pos. 75, 2½% drž. rente 298—299, 298.50—299.50, Ljubljanska kredita 165—170, Hrv. eskomptna banka 100—101, Kreditna banka Zagreb 101—102, Hipotekarna banka 56—58, Jugobanka 92—93, Prastrediona 865—870, Slavenska banka 50—51, Trboveljska 355—380, Vevče 108.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.125, Pariz 15.475, London 25.145, Newyork 518, Milan 18.37, Praga 15.35, Dunaj 73.15.
Trst: Beograd 52, London 142, Newyork 20. Praga 89.50.

Prvič v Ljubljani! Danes **Popolnoma novo!**
otvoritvena predstava
OSSI OSWALDA
 Georg Aleksander, Erich Kaiser-Titz, Elisabeth Pinajeff
 v elegantnem pustolovnem filmu polnem šale in zabave
„Pustolovščina Filipa Collina“
 Predstave ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.
KINO IDEAL.

Mednarodni dijaški kongres v Pragi

Kakor smo že poročali, je bil otvorjen 18. t. m. v Pragi kongres mednarodne dijaške konfederacije, ki se ga udeležuje nad 200 delegatov. Udeleženci so se razdelili po obojestrani v pet komisij, ki so prevzele nalogo sestaviti načrt bodočega dela na vseh poljih kulturnega in javnega življenja akademske omladine. V ponedeljek je prisel na kongres tudi tajnik komisije za duševno sodelovanje pri Društvu narodov Opresecu. Zastopano je tudi politično tajništvo Društva narodov in sicer po dr. Slaviku. Zanimivo je, da se udeležuje kongresa neoficijelno tudi zastopnik kitajskih študentov Gedeon Chen, slušatelj univerze v Birminghamu.

V ponedeljek popoldne se je vršila plenarna seja kongresa, na kateri je prišlo do dopolnilnih volitev odbora. Ker je jugoslovski delegat Zivančević odklonil mesto namestnika generalnega tajnika in omogočil kandidaturu bolgarskega delegata dr. Beševa, je bil slednji soglasno izvoljen za generalnega tajnika konfederacije. Zivančević je kongres soglasno povelil propagando na Balkanu. V odbor so bili izvoljeni Baugniot (Belgija) kot ravnatelj osrednjega urada, Mac Donald kot blaginjak in Petitjean kot sportni referent. Zvečer se je vršila seja izvršilnega odbora, na kateri so delegati razpravljali o sprejemu akademskih organizacij iz Združenih držav. Sklenjeno je bilo, da začasno ameriške organizacije ne bodo sprejete v mednarodno konfederacijo, pač pa bo konfederacija z njimi vedno v tesnem kontaktu.

Prezident Masaryk je poslal kongresu pismeno pozdrave. V nedeljo popoldne so si ogledali udeleženci zanimivosti slovenske Prage, zvečer se je pa vršila njim na čast v Narodnem divadlu svečana predstava »Prodana nevesta«.

V sredo dopoldne je posetila jugoslovnska delegacija polnoštevilno grob neznanega vojaka, kjer je položila venec. Predsednik delegacije Zivančević je v svojem govoru ob grobu neznanega vojaka naglasil, da se je jugoslovnsko dijaštvo udeležilo kongresa CJE baš zato, ker se vrši v slovanski Pragi, kjer lahko Jugoslovenci nemoteno manifestirajo svoje prijateljstvo do češkoslovanskega naroda.

Popoldne je nadaljevala prva komisija pod predsedstvom Balinskega razpravo o nemškem problemu. Madžarski delegat Guljaš je pojasnil stališče nemškega dijaštva, čigar delegacija je v Bordeauxu nastala na predlog izvršilnega odbora CJE, nakar je stavila na seji v Stuttgartu nove pogoje za vstop. Končno so bila pogojanja prekinjena. Angleški delegat Nandport je naglašal potrebo sodelovanja z Nemci, češ, da se je treba pri tem izogibati vprašanja prestiža. Očitil je Nemcem, da so zavzeli v jezikovnem vprašanju stališče prestiža. Francoski delegat Antebi se je v glavnem strinjal z izjavami angleškega delegata, pač pa je ostro napadel nemško dijaštvo radi trdovitosti v jezikovnem vprašanju. Izjavil je, da ne protestira proti nemščini kot obsevalnemu jeziku v konfederaciji, pač pa opozarja na to, da bo po vstopu ruskih in ameriških študentov v konfederacijo tudi kak slovanski jeziki ali špansčina. Tudi polski delegat Borkowski se je izrazil za sodelovanje z Nemci. Glede jezikovnega vprašanja je zastopal stališče, da naj konfederacija sprejme francoščino ali angleščino.

Nato je bil razdeljen delegatom pismeni rezultat jezikovne ankete, iz katerega sledi, da so se izjavili za edini (francoski)

jezik delegati Belgije, Luksemburške, Italije in Latvijske, za dva jezika (francoski in angleški) delegati Poljske, Francije, Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije, za tri jezike (francoščino, nemščino in angleščino) pa delegati Danske, Madžarske, Anglije, Južne Afrike, Škotske, Švice, Švedske in Holandske.

V soboto se je vršila pod predsedstvom Balinskega Jundžilla zaključna seja mednarodnega dijaškega kongresa. Seje so se udeležili polnoštevilno vsi delegati. Predsednik je razglasil sklep slovenske delegacije, naj se rabi do konca leta 1927. poljščina kot obsevalni jezik. Poročilo prve komisije obsega resolucijo o sodelovanju CJE z »Internationale Student Service« in z mednarodno univerzo v Bruslju. Sprejeta je bila tudi resolucija o imenovanju vodje praktičnega dela, ki bi sporazumno s centralnim odborom dajal navodila permanentni komisiji. Poročilo druge komisije apelira na poedine narodne dijaške saveze, naj redno pošiljajo obsežna in dokumentirana poročila centralnemu odboru, da jih bo mogoče objavljati v Bulletinu d'information. Izvoljena je bila stalna komisija za znanstveni film. V tej komisiji so Bagnal (Anglija), Lalive d'Epigny (Švica), Ernst (Francija), Mertl (ČSR) in Wroczyński (Poljska). Prihodnji kongres se bo vršil v Rimu.

Celjska porota Posilstvo.

V torek dopoldne se je radi zločina posilstva zagovarjal pred poroto 32letni oženjeni poljedelec Anton Avšec, rojen v Studencu pri Krškem in tja pristojen, stanujoč v Silovcu v brežiškem okraju. Dne 18. maja 1926 je ob cesti Sromlje — Pišce v nekem gozdu napadel neko 33letno žensko, ki grozil z nožem ter jo zavlekel v goščo, kjer je potem na njej izvršil posilstvo. Obsojen je bil na eno leto in pol težke ječe.

Detomor.

Druga razprava se je vršila proti 31letni, v Potoški vaši rojeni in v Kotredžu pristojni ter v Brnci pri Hrašniku stanujoči eamski služkinji Mariji Judež radi hudodejstva detomora. V noči na 6. avgust 1926 je porodila nezakonskega otroka ženskega spola, katerega je zadavila in nato vrgla v stranišče. Služila je pri gostilničarki Alojziji Dolinšek v Brnci. Delala je vtis pridne in poštenke ženske. Ljudje so jo takoj pričeli dražiti, da bo dobila malega, ona pa se je izgovarjala, da je že od nekdaj vredno hruše tako trebusnata. Te govorice so prišle na ušesa tudi gospodinj, katere jo je stavila na odgovor. Rekla pa je gospodinj, da ni noseča. Dne 6. avgusta pa je gospodinja opazila, da kaplja od Judežev kri. Gospodinja je poklicala babico in res so našli v sobi Judežev v postelji v čunje zavito otroško posteljo. Obdolženka je nato priznala, da je porodila dete, katerega je vrgla v stranišče, kjer so ga res tudi našli. Obdolženka je krivdo priznala ter se zagovarjala, da je spravila otroka s sveta radi tega, ker se je bala, kako ga bo preživljala, ker jo je baje njen ljubimec Ivan Kováč zapustil. Obdolženka je že tudi pred štirimi leti porodila nezakonskega otroka in ga pustila p. ginititi. Tudi takrat se je pred poroto v Ljubljani zagovarjala, da jo je ljubimec Ivan Kováč zapustil ter da je dejanje tudi tedaj izvršila iz enakih razlogov kakor sedaj. Prejela je za svoj zločin 4 leta težke ječe.

K čisti obleki
rabite čisto obutev
Moški 99' - Zenski 65' -
Otroški 49' -

Baťa

K beli obleki
kupite belo obutev
Moški 99' - Zenski 65' -
Otroški 49' -

Baťa

K platneni obleki
kupite platneno obutev
Moški 99' - Zenski 65' -
Otroški 49' -

Baťa

Sport

Ženska impijada v Göteborgu

Dva nova svetovna rekorda.

V Göteborgu so se pričela v ponedeljek ženska lahkoatletika tekmovanja za svetovno prvenstvo. Na ženski olimpijadi bi morale biti zastopane tudi naše sportnice, žal so materialne neprilike preprečile njih odhod in start. Že prvi dan tekmovanja sta bila postavljena dva nova svetovna rekorda, in sicer na 250 yrdov in v štafeti 4 x 100 metrov. Rezultati so bili sledeči: tek 100 yrdov: 1. Radideau (Francija) 11.8; 250 m: 1. Edwards (Anglija) 33.4 (svetovni rekord); 2. Palmer (Anglija) 34.7; met diska: Konopacka (Poljska) 37.7 m; 2. Hitomi (Japonska) 33.62 m; skok v višino: 1. Bonz (Francija) 1.45; štafeta 4 x 100 m: Anglija v 49.8; tek 60 m: Radideau (Francija) v 7.8; skok v daljavo z mesta: Hitomi (Japonska) 2.49 m. Prihodnji kongres ženske sportne zveze se vrši 1. 1928. v Monakovem. Priznan je bil tudi svetovni rekord Dunajčanke Perkaus v metu krogel z 9.80. Končno klasifikacija je bila sledeča: Anglija 50; Francija 27; Švedska 20; Češkoslovaška 19; Japonska 15; Poljska 7; Litonska 1. Poljakinja Konopacka je prejela častno nagrado za najboljšo individualne uspehe.

— Dunajska Hakoe igra v soboto in nedeljo v Zagrebu proti Gradjanskemu.

— Lahkoatletika tekmovanja za prvenstvo države se vrše 4. in 5. septembra v Zemunu.

— Kolesarska dirka za prvenstvo Jugoslavije se vrši v nedeljo 5. t. m. na progi Zagreb-Ljubljana. Cilj bo v Ljubljani okoli 11. ure.

— Gilar se je vrnil iz Sremske Mitrovice v Zagreb, kjer bo še nadalje igral za

Gradjanskega. Vest, da je izstopil iz Gradjanskega, torej ni resnična.

— SK Ilirije nogometna sekcija. Trening za 1. moštvo in rezervno odšel v torjigra, sredah in četrtih točno ob 18. uri; igrače se naproša, da pridejo v garderobo vedno pol ure prej. Opozarja se na tozadovoljno objavo v članski knjigi v »Evropia«.

— Juniorska skupina ima trening vsak torek in petek od 17. ure dalje. — Načelnik.

— Kolesarska dirka za državno prvenstvo 1926/27. S sklepom glavne skupščine razpisuje kolesarski Savez SHS v Zagrebu kolesarsko dirko za prvenstvo države za leto 1926/27 na progi Zagreb - Ljubljana km 138.—, ki se vrši v nedeljo 5. septembra 1926. Start je točno ob 6. uri v Rakitju pri km 1.—. Progo se vozi preko Samobora - Bregane - Grič (pri Brežicah) - Kostanjevica - Novo mesto - Trebnje - Vinska gora - Ljubljana. Cilj je v Ljubljani na Dolenjski cesti pri km 2.400, približno ob 10.30. Dirka se vozi po pravilih in pravilniku kolesarskega Saveza SHS in po predpisih cestnoredarstvenega reda, po katerem morajo biti kolesa opremljena z rabljivo zavoro in zvonom. Vsak vozač vozi na lastno odgovornost. Pravico sodelovanja na dirki za državno prvenstvo imajo le člani Saveznih klubov, ki so po Savezu verificirani. Pismene prijave s prijavnino po 10 dinarjev v gotovini za vsakega dirkača je poslati najkasneje do 3. septembra t. l. do 20. ure na saveznega tajnika g. M. Riegera, Zagreb, Mrazovičeva ulica 10. Vsi vozači se imajo na dan dirke prijaviti najkasneje do pol 6. zjutraj na startu saveznemu vodji g. V. A. Veillerju. — Tajnik saveza.

— TK. Skala — Fotoamaterski odsek. Vsled odsotnosti načelnika se fotoamaterske vaje do 20. septembra ne vršijo.

Opozorilo delodajalcem

Kljub ponovnim pozivom se čisto ponavljajo, da delodajalci ne prijavljajo pravilno niti pravočasno svojih nameščenec v zavarovanje. Vsled tega mora okrožni urad za zavarovanje delavcev po določenih zakonih zavarovanju delavcev regresirati v številnih primerih obolelim pa nepravilno prijavljenim zavarovancem izplačane dajatve. Regresni slučajji povzročajo uradu zato mnogo dela, v zakonu o zavarovanju delavcev normirane sankcije, delodajalcem, ki ne izpolnjujejo prijavnih dolžnosti po zakonu, pa velika stroške.

Zato opozarjamo delodajalce ponovno na besedilo § 11 zakona o zavarovanju delavcev, ki se glasi:

»Oni delodajalec, ki v določenem roku ne predloži ali predloži neresnično prijavo, mora uradu za zavarovanje delavcev plačati brez pravice do odteglaja od nameščenec: 1. prispevke, ki so dospeli od dne, ko so nameščenec vstopili v obrat, do dne, ko dejanski vstopijo prijavo, ali če bi preostalo delo razmerje prej, dokler je trajalo delovno razmerje;
 2. varne podpore in zdravilne stroške, katerih nastali vsled bolezni zavarovanca, ki ni dovoljen v zakonitem roku, in sicer za bolnika, ki je nastala, preden se je ušla na delo, ali najkasneje 8 dni po izvršeni prijavi;
 3. škodo, ki se je povzročila, ker se ni

prijavila izprememba v delovnem razmerju ali ker se je ušla neresnična prijava;

4. stroške postopa.
 Za plačilo odškodnin po odredbah tega paragrafa izdaja plačilni nalog okrožni urad za zavarovanje delavcev, zoper katerega se sme prijaviti pritožba v 8 dneh po vročitvi Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev, zoper odločbo Osrednjega urada pa v istem roku ministru na socialno politiko.

Ako delodajalec opusti odjavo v zakonitem roku, mora poravnati prispevke v celoti, dokler se odjava dejansko ne predloži. Pripominjamo, da mora okrožni urad za zavarovanje delavcev brezpogojno izvesti regresno postopanje v vsakem primeru, ko nameščenec prijavo ne odgovarja zakonu. Vru tega pa bo urad odšel v vsakem takem primeru zahteval tudi po § 186. ZZZ kaznovanje onega delodajalca, ki ne bo v redu vršil svojih prijavnih dolžnosti.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: 1. septembra 1926; katoličani: Egidij; pravoslavni: 19. avgusta, Andrija; muslimani: 22. saferja 1345; židje: 22. elula 5686.
 Jutri: 2. septembra 1926; katoličani: Stefan; pravoslavni: 20. avgusta, Samunilo; muslimani: 23. saferja 1345; židje: 23. elula 5686.

DANAŠNJE PRIREDITVE.
 Kino Matica: »Mladi maharadža«. Kino Ideal: »Pustolovščina Filipa Collina«; »Ljubljanski dvor«: »Umikajoči narodi«.

DEZURNE LEKARNE.
 Danes: Bohine, Rimska cesta; Levstek, Resljeva cesta.
 Jutri: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarič, Karlovska cesta.

Solnce zaide danes ob 18. 39 in vziđe jutri ob 5.22 ter zaide ob 18.37.
 Mesec zaide danes ob 15.26 in vziđe jutri ob 0.29.

Vreme v septembru

Razmeroma lepo v prvi, a deževno v drugi polovici.

Naša prognoza, da bo v avgustu lepo in vroče, se je popolnoma obnesla. Danes pričujemo prognozo za september, ki predvideva razmeroma lepo vreme v prvi polovici meseca, a v drugi hladnejše in deževno. Napoved se glasi:

Sprva lepi topli dnevi. Večja motenja zgolj okoli 4. in 21. Prognoza predvideva tudi lažje potresne sunke okoli 7., 21. in 28.
 V začetku meseca toplo, menjajoče oblačno, deloma neurja in dež. 2. in 4. hladno. Okoli 7. toplo, pusto, deževno in vetrovno; sledijo lepi dnevi, a hladne noči. Okoli 16. večja motenja, vetrovno, deževno in hladno. Nato spremenljivo. Okoli 21. viharno, dež, hladno, vremenske nepravilnosti. Nato menjajoče vreme z dežjem in neurji, zlasti okoli 26. in 29.

Popolnoma razprodane predstave ter veliko število naših obiskovalcev, ki je ostalo večer brez vstopnic, so vzrok, da smo se odločili podaljšati predvajanje razkošnega VELEFILMA

Mladi maharadža

še za danes, vkljub temu, da bi se ta velefilm moral že danes predvajati v Zagrebu.

NAJLEPŠI ČLOVEK SVETA, PREKRASNI

Rudolfo Valentino

Vam samo še danes nudi velik užitek v svojih najboljših vlogi, ki mu je prineslo slavo in tisoče ljubavnih listov.

Samo še danes ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. Prekrasna, za ta film posebno nastudirana godba našega priznanega prvovrstnega umetniškega orkestra, svira pri vseh predstavah.

ELITNI KINO MATICA.

Telefon 124. Moderna ventilacija.

I. Kuprin: Granatna zapestnica

— Spominjam se, kako smo prišli ed rusko-turško voje v Bukarešto in nastanili po privatnih hišah. Nekoč sem šel po ulici in naenkrat je zadislo rožah. Ustavil sem se in zagledal dva vojaka, ki sta sedela na trotoarju in si nazajla čevlje z rožnim oljem. »Kaj pa imata?« — sem ju vprašal. »Neko olje, vaše visokoblagorodje, sva vlija v kašo, pa ni za nič. Diši res lepo, a za jesti ni.« Dal sem jima rubelj in rade volje sta mi oddala tisto olje.

— Deduška, povejte odkrito, ga je prosila Ana, — povejte, ali ste se v bitkah kaj bal?

— Kako čudno je to, Anica; bal ali ne bal. Seveda sem se bal. Nikar ne verjemim tistemu, ki ti poreče, da se ni bal in da mu je bilo življenje krogel najslajša muzika. Tak človek je psihoopat ali pa bahač. Vsi se boje krogel. Nekoč sem se tako ustrašil, da bi bil skoraj od strahu umrl.

— Pripovedujte, deduška, — sta prosili sestra v en glas.

— Povest je zelo kratka, — je nadaljeval Anosov. — Bilo je na Šipki, pozimi, potem ko sem bil ranjen v glavo. Cepeli smo v okopih, štirje skupaj. Nekoga jutro, ko sem vstal, se mi je zdelo, da nisem Jakob marveč Nikolaj, in nikakor mi ni šlo v glavo, da to ni mogoče.

Ko sem opazil, da se mi meče, sem zakričal, naj mi prinesejo mrzle vode. Zmislil sem si glavo in kmalu so bili možgani zopet v redu.

— Lahko si mislim, Jakob Mihajlovič, koliko ženskih src ste nam ranili, — se je oglašila pianistka Ženi Reiter. — V mladih letih ste bili gotovo čeden fant.

— O, naš deduška je tudi zdaj fant od fare! — je vzkliknila Ana.

— Posebno lep baš nisem bil, — je dejal Anosov smeje. — A vendar se ženskam nisem gudil. V Bukarešti se mi je pripetel zelo grobilj slučaj. Ko smo prihajali v mesto, so nas sprejeli prebivalci na glavnem trgu s topovskimi streli. Stopil sem v neko hišo in zagledal prekrasno Bolgarko. Izročil sem ji nakazilo stanovanjske komisije in kmalu sva bila dobra znanca. Med pogovorom so se najini pogledi srečali, iskra je svignila med nama in začutil sem, da sem se na prvi pogled do ušes zaljubil.

Starec je umolknil in izpil požirek črnega vina.

— Kaj ji niste odkrili svojega srca? — je vprašala pianistka.

— Hm... seveda sem ga odkril... Samo brez besed. Zgodilo se je tako-le:

— Deduška, upam, da nam ne bo treba zardevati, — je pripomnila Ana in se lokavo nasmešnila.

— Ne, ne, roman je bil povsem doštoven. Nekoč sem vzel vijolino in začel igrati. Dekleta so se takoj praznično

oblekila in prihitala na ples. Potem se je ponavljala ta domača zabava dan za dnem. Nekoga večera sem stopil v vežo, kamor se je bila skrila tudi moja Bolgarka. Ko me je zagledala, se je potuhnila, da prebira suhe lističe rož, ki jih imajo Rumuni cele vrče. Jaz sem jo pa objel, pritisnil in pozabil pri njej vs pa objel, pritisnil in pozabil pri njej vs pa objel, pritisnil in pozabil pri njej vs

— Jaz tudi — se je oglašila Ana.

— Predno so odšli, je stopila Vera k možu in mu zapeštelala:

— Poidi in poglej..., tam v moji pisalni mizi, v predalčku, je rdeča šatula, v nji pa pismo. Prečitaj ga.

Ana je šla z Bahtinskim spredaj, kakih dvajset korakov za njima pa general pod roko z Vero.

— Smešna je ta Ljudmila Lvovna, — se je oglašil naenkrat general, kakor da nadaljuje glasno tok svojih misli.

— Ze opetovano sem opazoval v življenju slučajje, da petdesetletni dami, osobito ako je vdova ali stara devica, ne d. žilica miru, dokler ne začne brskati tuji ljubezni. Ali vohuni in spletkari, pa hoče na vsak način kovati tujo s. Čo. Pogosto se tudi dogaja, da nam svecani gumi arabikum na račun vz sene ljubezni. Reči hočem, da ljudje sedanjih časih ne znajo več ljubi. Prave ljubezni nikjer ne vidim. Sicer pa tudi prejšnje čase nisem videl.

— Nu, kako to, deduška? — je ug varjala Vera in mu stisnila roko.

— Čemu bi človek obrekoval? Saj ste bili tudi vi oženjeni. Torej ste vendar le ljubili.

Verica, me nikar več ne zadržuj. Posloviti se moram... Huzar, — se je obrnil k Bahtinskemu, — noč je topla, pojdiva naproti najini kočiji.

— Tudi jaz pojdem z vama, deduška, je dejala Vera.

— Jaz tudi — se je oglašila Ana.

— Predno so odšli, je stopila Vera k možu in mu zapeštelala:

— Poidi in poglej..., tam v moji pisalni mizi, v predalčku, je rdeča šatula, v nji pa pismo. Prečitaj ga.

Ana je šla z Bahtinskim spredaj, kakih dvajset korakov za njima pa general pod roko z Vero.

— Smešna je ta Ljudmila Lvovna, — se je oglašil naenkrat general, kakor da nadaljuje glasno tok svojih misli.

— Ze opetovano sem opazoval v življenju slučajje, da petdesetletni dami, osobito ako je vdova ali stara devica, ne d. žilica miru, dokler ne začne brskati tuji ljubezni. Ali vohuni in spletkari, pa hoče na vsak način kovati tujo s. Čo. Pogosto se tudi dogaja, da nam svecani gumi arabikum na račun vz sene ljubezni. Reči hočem, da ljudje sedanjih časih ne znajo več ljubi. Prave ljubezni nikjer ne vidim. Sicer pa tudi prejšnje čase nisem videl.

— Nu, kako to, deduška? — je ug varjala Vera in mu stisnila roko.

— Čemu bi človek obrekoval? Saj ste bili tudi vi oženjeni. Torej ste vendar le ljubili.

Verica, me nikar več ne zadržuj. Posloviti se moram... Huzar, — se je obrnil k Bahtinskemu, — noč je topla, pojdiva naproti najini kočiji.

— Tudi jaz pojdem z vama, deduška, je dejala Vera.

— Jaz tudi — se je oglašila Ana.

— Predno so odšli, je stopila Vera k možu in mu zapeštelala:

— Prav nič torej, draga Verica. Veš, kako sem se ženil? Vidim, sedi kraj mene, brhka deklina. Diha — prsa ji kar valove pod bluzo. Povesi trepalnice, dolge, da nikoli tega, in naenkrat vsa zardi. In koža je na obrazu nežna, vrat ves nedolžen, roke pa mehke, tople. Ah ti strela! A papa in mama hodita — okrog, za vrati prislukujeta, gledata te z otožnimi, pasjimi, zvestimi očmi.

Ko pa odhajaš — tristo šmentov, te čakajo za vrati taki nagli poljubčki... Za mizo te zadene nožica kar tako slučajno. Nu, pa je po tebi. »Dragi Nikita Antonič, prišel sem k vam prositi roko vaše hčerke. Verjemite mi, da je to sveto bitje...« A papa ima že oči mokre in že sili vate s poljubi... Mili, že davno sem uganil, kam pes tace moli. Nu, Bog dan, kaj srečo... Samo pa, čuvaj ta zaklad... In čez tri mesece ti hodi ta neprecenljivi zaklad v naznanem in raztrganem spalnem platu, copate na bosu nogo, lasje redki skuštrani, nastavlja se vojakom kar kuharica, z mladimi častniki se leta, mečka, cvili in obrača svoje mežljave oči, da te kar mraz spreava. Vrag si ga vedi, zakaj pravijo ožu vsi Zak. Veš, takole skozi nos, ztegnjeno, nerazločno: »Z-a-a-k-a, daj je vse minilo. Na tihem sem vazežen celo te brezvestni izalki ivala bogu, da nisva imela otrok.

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne vesti.

v Ljubljani, dne 1. septembra 1926.

— Povratek kraljevske dvojice na Bled. Kraljevska dvojica se je danes iz Dalmacije vrnila na Bled. Salonski voz s kraljevske dvojice je prispel danes jutraj ob 8. v Lesce. V spremstvu kralja in kraljice je tudi zunanji minister dr. Ninčič.

— Prestolonaslednik ni obolel. Nekateri dnevniki so objavili, da je prestolonaslednik Peter obolel na vročnici vsled solnčnice in da sta se zato kralj in kraljica pripeljala v dvorec Kaštel Kamelovac pri Splitu. Prestolonaslednikov osebni zdravnik dr. Račić odločno zanika te vesti ter poudarja, da je kraljevič popolnoma zdrav.

— Štrajk ljubljanske cenzure. Po tiskovnem zakonu se morajo novine pred razširjanjem dostaviti cenzuri v pregled. Kot cenzurni organ je po novem zakonu določeno državno pravdnštvo. V Ljubljani je bila praksa doslej ta, da je državno pravdnštvo vršilo to svojo funkcijo preko policijskega ravnanstva. Med tema dvema oblastima pa že dalj časa obstoja spor, kdo naj pravzaprav vrši cenzurno funkcijo. Na državnem pravdnštvu pravijo, da nimajo nobenega uradnika, ki bi naj ponotič vršil to službo, odnosno, da nimajo kredita za tozadevno dnevno. Na policijski se zopet sklicujejo na določbo zakona, da je cenzura zadeva državnega pravdnika. Včeraj ponoči je ta spor privedel do odprtja konflikta. Ko ste redakciji »Jutra« in »Slovenca« v prvih jutrajnjih urah poslali, kakor običajno, svoje dolžnostne eksemplare policijskemu ravnanstvu, so tam sprejem očitno, češ, pjdite na državno pravdnštvo. Redakcijski slugi so se podali na državno pravdnštvo; tam pa je bilo vse zaprto, ker se uradovanje prične še le ob 8. dopoldne. Zaman so bile vse intervencije, niti »Jutra«, niti »Slovenca« se ni posrečilo spraviti dolžnostnih eksemplarjev v roke cenzurne oblasti. Po logiki cenzurnih oblasti bi smele torej novine v Ljubljani izhajati le v uradnih urah kr. državnega pravdnika. Javnosti se ne tiče ali in v koliko je na razpolago poseben honorar za onega funkcionarja, ki ima vršiti dolžnost cenzuriranja, to naj gospodje opravijo med seboj. Javnost pa ima pravico, da se upravi škandal štrajka cenzure takoj in temeljito odpravi.

— Delavske zbornice za železniško delavstvo. Glavno tajništvo delavskih zborov v Beogradu je izročilo te dni prometnemu ministru v ministru za socialno politiko obširno spomeniko, v kateri zahteva, da se: 1.) nemudoma izvrši v vseh železniških delavskih volitev zaupnikov, ki jih predvideva zakon o zaščiti delavstva. 2.) Da se prepove odtegotvanje prispevkov za razne neslužbene železničarske organizacije pri železniških blaginjah o priliki izplačila med. 3.) Da se čimprej skliče anketa vseh železničarskih organizacij v svrhu končne redakcije pravilnika za železniško delavstvo, ki naj se takoj nato izda. Dotlej naj ostane v veljavi sedanji začasni pravilnik. Plače železniškemu delavstvu naj se avtomatično povišajo, redukcije že itak nedovoljnega strokovnega osebja pa naj se takoj ustavi.

— Poroča. V ponedeljek dne 30. avgusta se je poročila na Brezlah gdn. Vera Stritarjeva z g. dr. Mirkom Kambičem. Obilo sreče!

— Pojasnilo. K naši včerajšnji notici »Skrb za mladino«, nam pošlila Društvo za mladino iz Ljubljani sledeče pojasnilo: Društvo se že dve leti bori za največjo poštenost in za cilje, ki si jih je stavilo. Poleg dnevnih skrbi, ki jih ima z dečo, si je stavilo tudi nalogo sezidati Mladinski dom v Aleksandrovi. Stavbišče, ki meri 7000 m², je društvo že kupilo. Na stavbišču je napravilo vodnjak, ker brez sladke vode ni mogoče zidati, niti rastlin zalivati. Sedaj se nabavljajo pesek in ostali stavbeni material. Iz notice je razvidno, da je pisec društvu naklonjen, da pa o delovanju ni točno poučen. Z dosedanjimi izdatki je društvo daleč prekosilo v notici omenjeno svojeto. In tudi svota 60.000 dinarjev je za predvideno stavbo daleko premajhna. Sedajni občinski odbor v Aleksandrovi je društvu zelo naklonjen ter je sklenil v svoji seji dne 22. avgusta, h kateri sta bila povabljeni tudi društveni predsednik in blaginjak, da v najkrajšem času zgradi cesto od mesta do stavbišča. S tem bodo dani vsi pogoji za zidanje. Kdaj se bo to vršilo, je pa odvisno od slovenske javnosti, kakó bo ta društvo podprla. Glede društvene agilitnosti naj omenimo, da je za tekoče leto predvidenih več prireditev. Kot prva bosta dečja dneva 31. oktobra in 1. novembra. Vse, ki imajo dobro voljo, vabi društvo v svoj krog. V imenu uboge deče kličemo slovenski javnosti: Pomagajte!

— Fran Milčinski v nemščini. Kako izbornega humorista imamo Slovenci v osebi g. Frana Milčinskega, dokazuje dejstvo, da so začeli nemški listi v prevodu priobčevati njegove humoristične črtice. Tako je objavil zadnji zagrebški »Morgenblatt« njegovo hudomušno zgodbo »Gospoda Kocičarja zadnja pota. Dunajska »Die Neue Zeitung« je ta feljton v nedeljski številki ponatisnila.

— Odbor za spomenik + msgr. dr. Ant. Medvedu je v svoji zadnji seji sklenil, da zaključi zbirko prispevkov s 15. septembrom t. l. in more tako do Vseh svetnikov spomenik postaviti. Zato se vlijudo priporoča vsem, ki še nameravajo prispevati za spomenik, da pošljejo namenjeni znesek po vložnici do označenega dne.

— Odbor za spomenik + msgr. dr. Ant. Medvedu je prejel od raznih strani vprašanja po položnicah za spomenik. Ker vemo, da ima blagi pokojnik še več prijateljev, ki bi radi prispevali za njegov spomenik, pa nimajo potrebnih položnic, smo te dni poslali položnice vsem 6. župnim uradom, kjer jih vsak dobi v omenjeni namen. Viš. župne urade prosimo, da nam blagohotno pošljejo zbrane prispevke oziroma izročijo dopolne položnice, kdor jih želi.

— Iz zveze kulturnih društev. I. Seznam iger Z. K. D. Opozorjamo vsa društva, da je v zadnji številki »Domovine« objavljen celoten seznam vseh iger, ki se nahajajo v arhivu Z. K. D. Ljubljana. Društva naj si nujno preskrbe en izvod »Domovine« in naj istega dobro shranijo. Ker bodo društva v priobčenem seznamu našla po večini vse podatke, ki jih potrebujejo pri sestavi gledališkega repertoarja, priporočamo nujno nabavo tega seznama. II. Poziv predavateljev Z. K. D. Ponovno prosimo vse gg. predavatelje Z. K. D., da nam nemudoma vrnejo poslane vprašalne pole glede njihovih tem v bodoči sezoni ter nam sporoče naslovo letošnjih tem. Seznam predavanja moramo dne 1. septembra zaključiti in o predavanjih obvestiti društva; zato je zadeva zelo nujna.

— Članom SPD. Osrednji odbor SPD v Ljubljani je preskrbel za vse člane SPD za časa od 3. do 9. septembra polovično vožnjo z vseh postaj Slovenije do Bohinjske Bistrice in nazaj, da se lahko udeležijo II. kongresa planinskih društev SHS. Člani naj kupijo na odhodni postaji cel vozni listek do postaje Bistrica - Boh. jezero in naj zahtevajo mokri žig. V Boh. Bistrici naj obdržijo vozovnico. V hotelu Zlatorog dobi vsak član na zahtevo potrdilo, da se je udeležil kongresa in šele na podlagi tega potrdila uživa polovično vožnjo, odnosno velja prejšnji vozni listek tudi za nazaj. Podrobnejše informacije v društveni pisarni SPD, Selenburgova ulica 7/II.

— Planinski dan na Zidanem mostu. V nedeljo 5. t. m. priredi Posavska podružnica SPD na Zidanem mostu veliko planinsko slavnost. Dopoldne, oziroma že v soboto zvečer so projektirani izleti na Lisco in Kum. V nedeljo popoldne pa se vrši ljudska zabava na trgu sredi Zidanega mosta. Ministrstvo saobračaja je dovolilo z aktom MSŠR 24.897-26 od 24. avgusta vsem udeležencem polovično vožnjo na vseh progah državnih železnic. Zato je pričakovati, da bo poset planincev na planinskem dnevu v Zidanem mostu od vseh strani zelo velik.

— Svetovni kongres prostozidarjev v Beogradu. Kakor poroča »L'Ere Nouvelle«, se vrši prihodnji svetovni kongres prostozidarjev v Beogradu. Kongres bo trajal pet dni. Ker so v Beogradu počili prvi strelji, ki so javili pričetek svetovne vojne, hočejo prostozidarji baš s tega mesta izdati vsem narodom, naj delajo na to, da se čimprej uresniči ideja vseobčnega miru in sprave. Proglas bodo sestavili najodličnejši prostozidarji.

— Zopet nesreča. Pri posestniku Benkotu v Prečetinih pri Mali Nedelji so se v zadnjih dneh kar vrstili nesrečni slučajji. Nedavno je bilo v času, ko so bili vsi domači na delu, vloženo v stanovanje. Storišč je odnesel ves izkupilek za prodano kravo. Kmalu za tem se je smrtno ponesrečila domača hči. Pri mladiči ji je zdrobila noge, tako da je na posledice izkrvavitve umrla. Na dan njenega pogreba so se očetu splašili volji ter zdijali po njivi, pri čemer se je s snopjem naložen voz prevrnil. Oče je prišel pod kolesa, ki so mu zdrobila obe nogi. Ker ni takoj iskal zdravniške pomoči, si je zastropil kri in po par dneh umrl. Tragične nesreče, ki so se vrstile kar druga za drugo, so izzvale med prebivalstvom splošno sočutje.

Iz Ljubljane

— Narodno gledališče v Ljubljani. Tekom meseca septembra je predvidenih 12 opernih predstav in sicer je prva v soboto dne 4. t. m. za abonente reda D — Mozart: Figarova svatba v isti zasedbi kakor koncem sezone 1925-26. V nedeljo 5. t. m. pa se poje Kalomanova opereta Grofica Marica kot izven predstava. Natančni razpored predstav objavimo v jutrišnji številki našega lista.

— Ljubljanski »wurstelprater« in študentovski sejem. Ljubljana je zopet oživel! V Lattermannovem dreverodu hrčeše razglašene piščali obabljenega orkestrona, da beže nervozni ljubljanci na vse strani proti tivolskemu zatišju; v gugalnici s čolniki se skuša mladi svet v »guncanju«, kakor za stavo, v sošednem vrtiljaku se tepe otročad za »stolčke«, fotograf dela živahno reklamno za »moment« - fotografije v petih minutah, »sanatonični muzej« pa resno in dostojanstveno razlaga ta in oni »oddelek«, kjer se vidi v podobah po naravi človek in razne bolezni, kar je včasih dobro vedeti, včasih — pa tudi ne! Sunda je v »wurstelprateru« došli, zlasti če »svirata« obe »godbe«, »prometa« pa tudi, vsaj dokler bo imela mladež — dovolj denarja! ... Pod kostanji pred Mestnim domom pa se je v ponedeljek »otvorila« obilnatni študentovski knjižni sejem, kjer se prodajajo na »dražbi« stari, pa tudi na pol novi »špehi«. In tudi slišiš ves dan: »Matematika za drugo, fizika za tretjo; kdo je za Vrhnike? tu je geografija za deveto, pa se vse zakrohta, vsak hoče drugega prepričati, kupčija postaja »živahna«. Eni se ravšajo zaradi raztrganega »špeha«, drugi kriče, da jih je prodajalec »sciganile«, vmes pa vpije cela kolona sladoledarjev svoj aviso: »sladoled...!«

Tramvaj tolče ob zvonce, da bi katerega ne povzeli. — šenkavski popoldanski zvon se komaj sliši, sander in vrša sta oglušljiva, šele krulče železice razžene počasi hripave licitante, ki praznilo počasi trg, da ga popoldan in drugi dan zopet napolnijo in s knjigami tudi svoje — mošničke »skovaci«... Solsko leto se pričinja...

— Poziv ljubljanskim hišnim posestnikom! Da zamolite za časa našega kongresa za dneve 6. in 7. septembra t. l. preskrbeti stanovanja v velikim številu prijavljenim delegatom in gostom, se ljubljanski hišni posestniki ponovno naprošajo, da nemudoma naznanijo društveni pisarni, Salendrova ulica 6, je-li bi mogli sprejeti na stanovanje kakega gosta - delegata.

— V Zvezi slovenskih pevskih zborov članjena društva se ponovno opozarjajo na sestanek predsednikov in pevovodil, ki se vrši v nedeljo 5. septembra ob 10. dopoldne v Glasbeni Matici. Izvenljubljanska pevska društva se posebej naprošajo, da vsled važnosti sigurno pošljejo delegate. Vsi in točno! — Tajništvo.

— Prenosišča za pravniški kongres, ki se vrši od 8. do 11. septembra 1926, se nujno rabijo. Včerajšnja notica se razume tako, da se naj javijo sobe s posteljami in divani.

— K avtomobilski nesreči na Viču. Včeraj so se razširile po mestu govorice, da je v Splošni bolnici umrl dveletni Ivan Saje, ki ga je v ponedeljek na glavni cesti na Viču povozil avtomobil tovarnarja Ivana Kopača iz Zirov. Kakor nam javljajo iz bolnice, je oče tapetnik Fran Saje snoči svojega sina Ivana prevzel v domačo oskrbo. Njegovo stanje ni opasno.

— Vreme. Dne 31. avgusta je ob 21. kazal barometer 768,9, termometer 17,6° C. vlažnost 70%. Danes ob 7. zjutraj barometer 770, termometer 8° C. vlažnost 98%. Megleno. Popoldne barometer 768, termometer 23,5° C. vlažnost 79%. Javno.

— Narodno železničarsko glasbeno društvo »Sloga« priredi v nedeljo dne 5. septembra t. l. na vrtu in v vseh gorjuh prostorih Narodnega doma veliko poletno veselico z zelo pestrim sporedom, na kar se cenj občinstvo že danes opozarja.

— Odborova seja ljubljanske sekcije JNU bo putri, v četrtek popoldne ob 4. v uredniških prostorih Slov. Naroda.

— Vpisovanje v glasbeno šolo in konservatorij Glasbene Matic v Ljubljani se vrši od danes naprej do vseh sotoke dne 4. t. m. vsak dan od 9. do 12. ure in od 3. do 5. ure popoldne v pisarni Glasbene Matic. Gospoška ulica št. 8-I. Učenci naj se zgled v spremstvu staršev, seboj pa naj prinese zadnja šolska izpričevala. Ukovina ostane ista kakor lanske leto. Poučujo se poleg solopetja, klavirja in vijoline ter raznih teoretičnih predmetov tudi vsi ostali instrumenti.

— Vlom pri Sodčku. Neki vlomilec je pozelel dobrega okrepčila. Zato je vlomil v znano gostilno pri Sodčku v Hrenovi ulici. Razbil je na oknu šipo ter se nato splazil v sobo. Pobral je 200 dinarjev gotovine, vzel seboj prašičeva reberca, cigarete, 4 steklenice piva in eno pokalico. Škode je okoli 350 dinarjev.

— Tatvina kolesa. Zidarskemu polirju Francetu Erjavcu je nekdo izpred splotja Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti izmaknil kolo znamke »Esk«, vredno 1500 dinarjev.

— Zobozdravnik dr. Rodoschegg zopet ordinira. 829n

— Drobna policijska kronika. Izvršena je bila ena aretacija radi postopanja in tajne prostitucije. — Več poročil o izvršenih malih tatvinah. Štirje mladeniči, pripadajoči krogom »zlate mladine«, so snoči kazili nočni mir. — Štiri osebe prijavljene radi pasjega kontumace. — 20 prestopkov cestnopolijskega reda.

— Tatvina na Savi. V nedeljo se je pojavila pri Tomačevem neka ciganka, ki je po gostilnah in potem tudi na bregu kopalcem vedeževala srečo. Opazati je bilo že dopoldne sumljivo gibanje ciginov. Nikdar popreje ni bilo slišati o kaki večji tatvini, ko pa so se pojavili na Savi cigani, je bilo takoj izvršenih več tatvin. Cevlarskemu pomočniku Pavlu Mešetru so ukradli listino s 400 dinarji gotovine, več važnih dokumentov, vložno knjižico Vzajemne posojilnice v Ljubljani, nove fine čevlje, vredne 400 Din in razne toaletne predmete. Njegovemu tovaršu Fricu Varelju 200 dinarjev, samozavzno in druge stvari, modistični Pavli Zvirnkovi pa čevlje, vredne 200 dinarjev, nogavice in ročno torbico. Skupna škoda znaša nad 1200 dinarjev. Tatvino so pridržali opazili šele okoli 17., ko so se pričeli oblačiti.

— V poljasnilo. Glede vloma v stanovanje Ivana Slapničarja pripominjamo, da je vlomilec vdrl v stanovanje hišnika Ivana Slapničarja na Kongresnem trgu 15.

— Beneško noč priredi gradbeni odsek rožnodolskega doma v nedeljo dne 5. septembra na Strelišču pod Rožnikom. Spored: Godba, ples kolo sreče, kuplet. Začetek ob 16. uri popoldne. Ob pol 8. zvečer beneška razsvetljava. Plesi s lampiončki, konfeti, umetni ogenj. Za slučaj slabega vremena se preloži na sredo dne 8. septembra. 821

— Kolo jugoslovenskih seater v Ljubljani bo imelo v četrtek 2. septembra ob 16. redno odborovo sejo. 828

Iz Celja

— Tedenski izkaz mestne klavnice. V tednu od 23. do 29. avgusta se je zaklalo: 22 volov, 17 krav, 7 telic, 49 telet in 36 svinj. Uvozilo se je: 102 kg govedine, 970 kg telatine in 39 kg svinjine.

— Mestni običaji celjski vrajen obrtni referat. Veliki župan mariborske oblasti je izdal naredbo, s katero se mestni občini vrača pristojnost v poslih politične uprave I. stopnje, ki se nanaša na trgovino, obrt in industrijo, katere pristojnost je bila odvzeta občini in prenešana na sreznega poglavarja v Celju z naredbo deželne vlade za Slovenijo dne 7. julija 1920. Izvrševanje pravilnika v gostinah, kavarnah in ostalih obratovalstvih z alkoholnimi pijačami pa ostane še dalje v pristojnosti sreznega poglavarja. Naredba je stopila v veljavo 1. septembra. Obrtni referat je poverjen magistratnemu svetniku Subicu, na kojega naj se stranke iz območja mesta Celje obračajo od 1. septembra dalje.

— Novo manufakturno trgovino sta otvorila na Kralja Petra cesti gg. Fischer in Kopačur.

Lepota

je nadragocenejši okras vsake dame. Z negovanjem lepote se ohrani mladost, ki osvaja in osreča vsakogar.

Elida Ideal-milo da koži zdravo barvo ter elastičnost mladosti.

Čisto, blago in izredno parfumirano.

Olepša Vas le

ELIDA
IDEAL-MILO

Temeljito parfumirano.

Dogodki širom Jugoslavije

Samomor Slovenke v Zagrebu. — Dve mladi žrtvi. — Sadistični zločin. — Visoka starost. — Samomor radi smrti Rudolfa Valentineta. — Razbojnik ki v orožniški uniformi.

Včeraj zjutraj se je v Zagrebu v sobi za tuje, restavracije »Jakovac« v Vlaški ulici z lizolom zastupila neka mladenka. Našel jo je v globoki nezavednosti hotelski uslužbenec Anton Dolinšek, ki je pozval rešilno postajo na pomoč. Nesrečna mladenka, je bila takoj prepeljana v bolnico, kjer so ji izprali želodec. Njeno stanje je zelo resno, vendar zdravniki upajo, da jo ohranijo pri življenju.

Kakor se je ugotovilo, gre za 24 letno Slovenko Josipino Rebernak iz Gaborjev pri Celju. Mladenka je zapustila tri poslovilna pisma, eno naslovljeno na mater, drugo na »javnost«, v katerem prosi, da naj njene stvari pošljejo materi, ki je zelo revna in si bo vsaj s prodajo predmetov nekoliko opomogla. Pismo so bila pisana v nemščini. Kaj je mlado dekle gnalo v smrt, dosedaj še ni znano.

V ponedeljek zvečer je beograjski brzovlak blizu igrišča Gradjanskega pri Zagrebu povozil neko dekle. Truplo nesrečnice so našli strahovito razmesarjeno ob progi. Komisija, ki je odšla na kraj nesreče, je ugotovila, da gre za 21 letno poštno uradnico Dragico Rogič, stanujočo na lici. Ne ve se ali je mladenka izvršila samomor, ali je postala žrtev nesreče. Truplo so prepeljali v mrtvašnico.

Včeraj je vrgla Sava pri Zagrebu na breg truplo nek mlade lepo razvite žene, ki je morala ležati najmanj 8 do 10 dni v vodi. Neznanka je imela na sebi kopalni kostum, iz česar sledi, da je kopala pri kopanju. Kakor se je naknadno ugotovilo, je utopljena 25 letna Josipina Lovrenčič, ki je 22. t. m. pri kopanju v nekem stranskem rokavu Save utonila. Truplo utopjenke so prepeljali v mrtvašnico na Mirogoj.

V Somborju je bil te dni odkrit ne-navaden sadistični zločin. Neki Franjo Strangarič je v svoje stanovanje zvabil 5 letnega Josipa Kovača. Napojil je dečka z žganjem in mu dal take količine, da je deček radi zastupljenja z alkoholom v težkih mukah umrl. Po storjenem zločinu je Strangarič pobegnil.

V selu Pitve na otoku Hvaru pri Splitu je te dni umrl v visoki starosti 100 let seljak Bartul Kordić. Ni to osamljen slučaj na otoku Hvaru. Zakaj listi poročajo, da na otoku biva mnogo starčkov v visoki starosti. Vzrok temu je izredno zdravo podnebje ter zmrnost seljakov.

Smrt znamenitega gledališkega igralca Rudolfa Valentineta tudi med našo filmsko publiko ni ostala brez odmeva. Toda dočim smo pri nas bolj zunanje sočustvovali in obžalovali njegovo tragično usodo, so se v Beogradu našle vnete častilke lepega igralca, ki si drnišljujejo, da njegove smrti ne morejo preziveti.

Te dni je izvršila samomor neka 19 letna Jelena Kovačič, hčerka uradnika, ki je posejala kino vedno, kadar se je predvajal kak Valentinov film. Bila je v igralca, ki ga ni nikoli videla drugače, kakor samo na belem platnu zasenčenih kinodvoran, do ušes zaljubljena in mu je pisala nešteto pismen. Odgovora seveda ni nikoli prejela. Ko je iz časopisja izvedela za smrt oboževanega igralca, je vso noč jokala. Mati je sprva robotala nad to neumnostjo, pozneje pa, ko je uvidela, da si je vzela hčerka igralčevo usodo resno k srcu, jo je skušala tolažiti. A materine besede niso nič zalegle. Hčerka je ves dan hodila po mestu ter kupovala slike svojega neznanega ljubljence. Zvečer se je zaklenila v svojo sobo ter sklenila, da mu sledi na drugi svet. Izpila je večjo količino lizola, ki pa je bil k sreči razredčen tako, da si je samo malo opekla grlo. Mati je kmalu zapazila, da pri hčerki ni vse v redu ter je vdrila v njeno zaklenjeno sobo. Hčerka je ležala brez zavestij svoji postelji, z Valentinovo sliko na srcu. Prepeljali so jo preprčati, da se bo za njo našel tudi še kak drugi Valentin, nič manj ljubeč in čeden, kakor oni v filmu, a mlada Jelena noče o tem ničesar slišati. Ker za take bolezni tudi v bolnici nimajo zdravil, so jo poslali zopet domov.

Razbojniko v orožniški uniformi so postali v nekaterih pokrajinah naše države že skoraj vsakdanja pojava. Ljudstvo čisto ne ve, ali ma pred seboj prave orožnike ali pa roparje in je zato skrajno nezaupljivo. Slični slučaj se je pred par dnevi pripetil v selu Prigrada pri Benkovcu. Ko je bila zvečer družina kmeta Bože Čulina zbrana pri večerji, so nenadoma vstopili v sobo štirje od pet do glave oboroženi orožniki ter zahtevali od gospodarja najprej nekatera pojasnila. Gospodar jim sprva ni zaupal in je hotel poslati hlapca, da pozove sode. V tem trenutku pa so »orožniki« pokazali pravo barvo. Naperili so puške na prisotne ter prisilili gospodarja, da jim je izročil ključke od vseh shramb. Nato so napravili »hišno preiskavo« in prevrnili vso hišo. Vse, kar so našli količkaj vrednega, so pobasali in naložili na kmetov voz.

To in ono

Rokavski zaliv osmič preplaval

V ponedeljek je preplaval Rokavski zaliv Nemec Vierkötter. Doslej so preplavali Rokavski zaliv Angleži Weib, Burghes in Sullivan, Italijani Pirabocchi, Američani Toth, Amerikanka miss Ederle in v Ameriki živeča miss Corson, rojena na Danskem, tako je Nemec Vierkötter osmi, ki je dosegel obenem v plavanju svetovni rekord. Rokavski zaliv je skušal preplavati že 24. avgusta, pa je moral 10 milj od obale opustiti svoj namen, ker je bilo morje nemirno. V ponedeljek je končno dosegel svoj cilj, in sicer v rekordnem času 12 ur 42 minut. Miss Ederle je rabila 14 ur 39 minut. Vierkötter jo je torej v hitrosti znatno nadkrilil.

Nemški plavalec, ki je začel plavati pri rtiču Griz Nez, je stopil v ponedeljek opoldne v Doweru na suho. On je prvi nemški plavalec, ki je preplaval Rokavski zaliv. Vierkötter je rodom iz Kölna na Renu. Star je 25 let.

Rekord Vierkötterja je tako v Angliji kakor v Ameriki in Nemčiji vzbudil splošno senzacijo. Njegov uspeh se ceni tembolj, ker je zadnji del prošnje preplaval v gosti megli in razburkanem morju. Vierkötter, ki je startal s francoske obale, je izstopil v Doweru in je bil popolnoma svež.

Čim je bil Ederlovi javljen Vierkötterjev uspeh, mu je poslala brzopletno čestitko, obenem pa izrazila svoje prepričanje, da bo prihodnje leto postolila njegov rekord in ga znova priborila nežnemu spolu.

Tudi ženske so pogumne

Gdč. Marie Marwingtova iz Nancyja, ki jo nazivajo francoski sportniki kratko Marwingt, se je vrnila te dni po 52 mesečni odsotnosti v Nancy, kjer hoče prirediti zdaj serijo predavanj o svojem potovanju okrog sveta. Francijca je zapustila 27. januarja 1922 v aeroplani, s katerim je poletela iz Toulonsa v Casablanko v Severni Afriki. Letela je preko Maroka in se ustavila v mnogih alžirskih oazah. Trkrat se je napotila iz Udžde v Masagan in dalje preko Sahare. Marwingtova je prva Francozinja, ki je bila v in-Sahalu. Dne 16. oktobra 1923 se je mudila na italijanski fronti v Tripolisu, od koder se je napotila v Bengardah. Tu jo je sprejel vladni komisar S. Concellier. Nato je odšla peš v Tripolis.

Iz Marique je poletela zopet z aeroplanom. V januarju 1924 se je pojavila na Siciliji, pozneje pa na Maliti, kjer jo je angleški guverner lord Plummel seznanil z odličnimi znanstveniki. V Palermo je predavala o svojem poletu in vzbudila v javnosti splošno pozornost. Francoska letalska liga jo je opetovano vabila, naj vstopi v njeno službo, kar je pa Marwingtova odklonila. Dne 12. junija 1924 je posetila Alžir, potem Massy Džizely, Tirzy-Ussu in znova Maroko, kjer so Francozi baš bombardirali Abdel-Krimove postojanke. S po-

tovanja je prinesla nebroj fotografičnih posnetkov in raznih dragocenosti. Izjavila je, da je bilo pustolovsko življenje krasno in da kmalu zopet zapusti rojstno mesto. To pot namerava odpotovati v Indijo.

Sebe in svojo ljubico zaklal

Tragičen konec je doživel v nedeljo v Brnu zaljubljeni parček Bohuš Černohlavek in 18letna Berta Pernicova. Černohlavek je imel z Berto že delj časa ljubavno razmerje. Toda njegovi roditelji so bili odločno proti ženitvi, ker Berta ni imela dote. V nedeljo zvečer je odšel Černohlavek s svojo ljubico na plesno veselico v neko gostilno. Plesala sta ves večer in fant je bil ves čas miren. Šele popolnoči je začel prigravati dekletu, naj zapusti plesno dvorano in gre z njim domov. Berta je ubogala in to je postalo usodno. Pred odhodom iz gostilne je vzel fant v kuhinji velik mesarski nož, s katerim je spotoma prerezal svoji ljubici vrat, nakar je tudi sebe težko ranil v roko in vrat.

Pernicova je kmalu izkrvavela in umrla. Černohlavek je sicer tekoče rane, vendar pa se ni umrl. Nesrečna zaljubljenca je našel zjutraj neki delavec, ki je takoj obvestil policijo. Černohlavek in Pernicova sta bila do svoje tragedije zelo vesela. Pernicova je nastopila letos tudi na vseslovenskem zletu v Pragi. Z rešilnim vozom so prepepeljali težko ranjenega mladeniča na kliniko, njegovo ljubico pa v mrtvašnico.

Strahovito neurje na Češkem in Moravskem

Češki listi poročajo o katastrofalnem neurju, ki je divjalo pretekli teden v nekaterih krajih Češke in Moravske. V četrtek popoldne se je nebo naenkrat stemnilo. Začelo se je bliskati in grmeti, nastal je strahovit vihar in ljudje so prestrašeno bežali s polja domov. V četrto ur je bilo uničeno vse jaro žito in vsi drugi poljski pridejki, ki jih kmetije še niso pospravili. Toča je pobila daleč na okrog vse rastlinstvo. Vihar je podrl mnogo sadnega drevja in odnesel v nekaterih vaseh

strehe. Posebno hudo je bila prizadeta vas Klasterec. Cesta med Zamberkom in Kostelco je polna palomljenih dreves. V Zamberku je vihar podrl mnogo dimnikov in streh. Škoda je ogromna. Ironija usode je hotela, da je zadela elementarna nesreča te kraje v času, ko je hotelo prebivalstvo pokreniti obsežno akcijo za pomoč drugim prizadetim krajem.

V okolici Trebiča na Moravskem je padala kot jajca debela toča. Nekega dečka so našli onesvečenega kraj gozda. Toča mu je malone razbila lobanjo. Na Moravskem je toča uničila vse poljske pridejke v desetih občinah.

Barcelona in njene zanimivosti

Barcelona, največje mesto Španije, šteje nad 1 milijon prebivalcev in ima prej francosko ali mednarodno kot pa tipično, špansko lice. Široke ulice s kavarnami ali kakor jih imenujejo Španci bari, ki imajo mize večinoma na ulicah, spominjajo na Pariz. Šele zvečer, ko zadone po mestu španske melodije in katalonske pesmi, se tuje zaveda, da je v Španiji. Izrazito barcelonska posebnost je katalonski narodni ples. Las sardanas, ki ga plešejo ob poznih večernih urah, osobito pa ob nedeljah popoldne, po vseh večjih ulicah in parkih. Las sardanas lahko pleše neomejeno število plesalcev. Večinoma pleše ta ples samo mladina. Dekleta in fantje se primejo za roke in napravijo krog. Potem dvignejo roke nad glavo in preskakujejo pod zvoki orkestra z noge na nogo. Pogled na plesalce sredi palm in solčnih žarkov ali žarečih obločin je čaroben. To je katalonski narodni ples, ki ga nikjer drugje na Španskem ne poznajo.

Druga atrakcija Barcelone so priljubljene španske bikoborbe. V Barceloni imajo ogromno areno »Monumental«, kjer je prostora za 30.000 oseb. Popolnoma razprodana je redko, do 80 odstotkov pa čisto. Pred začetkom bikoborbe se vsi udeleženci predstavijo gledalcem. Po vrsti prihajajo na areno capeadores, picadores, banderilleros in toreros. Pri vsaki predstavi ubijejo običajno šest bikov.

Najprej pridejo na vrsto capeadores, to so močje z rdečimi ali rumenimi rutami, ki skačejo po areni zelo spretno in dražijo bika. To so neverjetno drzni in pogumni ljudje, ki gledajo smrti neustrašeno v oči. Za njimi nastopijo trije jezdeci z lesenimi drogi, ki imajo na koncu železne konice. Njihova naloga je zbadati bika v trebuh. Čisto se pripeti, da bik konja napade in prebode. Razmesarjenega konja odstranijo takoj z arene. Ako je konj samo težko ranjen, ga zabodejo, da se ne muči. Tretji del programa izpolnjuje »banderilleros«, močje s kratkimi palicami, okovanimi z jeklom. Ti so štirje in vsak mora zasaditi biku svoje kopje v vrat. Končno pride na vrsto »torero« ali »matador«, ki usmrti bika z rapirjem ali bodalom. Včasih se pripeti, da »torero« ne zadene in bik divja po areni z rapirjem v hrbtu. Navadno traja bikoborba dobre četrt ure.

Podnebje Barcelone je ugodno. Letos v juliju je znašala povprečna temperatura 38 stopinj C. Kopanje v morju ni tako prijetno, kakor v drugih mestih. Tudi barcelonsko pristanišče ni posebno privlačno. Pač pa je hrana v Barceloni izborna. V najsibah restavracijah postrežejo gostom z okusnimi jedili. Dobro kosilo z vinom stane 1 in pol do 2 pezeta (okrog 16 Din). V najboljših penzionatih stane popolna oskrba 8 do 10 pezeta (64 do 80 Din) dnevno.

Barcelona se razteza od morja do 800 metrov visoke gore Tibidado. Na tej gori stoji morsk svetilnik, ki pošilja ponoči svetlobo 15 kilometrov naokrog. V mestnem parku je bogat zoološki vrt. Prostitucija je dovoljena samo v gotovih okrajih. Ulični napisi so dvojezični, španski in katalonski. Katalonci in Španci v Barceloni so ljudje raznih tipov. Izrazita španska rasa s črnimi lasmi in črnimi očmi je v manjšini.

Gospodarstvo

Površna knjiga o našem poljedelstvu

Poljedelsko ministrstvo je te dni izdalo knjigo o obdelanem polju in o iznosu žetve v letih 1924 in 1925. Kakor skoraj vse naše dosedanje uradne publikacije, je tudi to delo skrajno pomanjkljivo. Razen nekakega predgovora, ki ne obsega niti cele strani, vsebuje knjiga na 74 straneh same statistične tabele brez vsakih nadaljnjih pojasnil, tako da knjiga lahko služi kvečjemu le res izbornemu strokovnjaku, dočim je drugim docela nepregledna in suhoparna.

Glasom teh podatkov je bilo leta 1924 obdelane zemlje skupno 11.122.863 ha, kar znači napram letu 1920 povečanje za 18.880 ha. Obdelanega polja je bilo v letu 1925 6.017.178 ha, vrtov 125.265 ha, livad 1.640.855 ha, pašnikov 2.758.729 ha, vinogradov 177 tisoč 971 ha in sadonosnikov 250.955 ha. Napram letu 1924 se je povečala površina obdelane zemlje za 1.69 odstotka.

Iznos žetve je znašal v letu 1925 povprečno na ha: ozimna pšenica 11.83, jara pšenica 8.63, ozimni ječmen 11.90, jari ječmen 9.70, ozimna rž 10.55, jara rž 7.50, oves 10.05, koruza 18.30, prosa 9.05, sladkorna pesa 154.25, lan 7.85, konoplja 11.82, mak 2.69, tobak 8, hmelj 5.44 kvintalov. Dočim je pri žitnih pridelkih napram letu 1924 opaziti znatno povečanje produkcije, je produkcija industrijskih rastlin kakor hmelja, sladkorne pese, tobaka itd. padla skoraj za polovico.

V tretjem delu knjige so zabeležene cene s 65 različnih domačih tržišč. Tudi ta del je ne popoln in nepregleden, ker manjkajo primerjave s cenami prejšnjih let. Vsekakor pa zasluži knjiga pažnjo vseh, ki se zanimajo za naše poljedelstvo.

—g Poštna hranilnica v juliju. Denarni promet Poštne hranilnice je znašal meseca julija skupno 3.585.975.183.67 Din, od tega brez gotovine 1.560.513.280.57 ali 44.53 odstotka. Pri posameznih podružnicah je bilo stanje koncem julija sledeče: Beograd 82.402.926.17, Sarajevo: 49.747.519.28, Ljub-

ljana 51.290.645.71, Zagreb 74.245.692.23 Din. Novo otvorenih čekovnih računov je bilo v mesecu juliju skupno 139, saldiranih pa 60. Celoletno je imela poštna hranilnica koncem julija 134.94 čekovnih računov.

—g Kje so vagoni? Iz stanovskih krogov nam poročajo: Danes po sedmem letu obstoja naše države so izvozni gospodarski krogi žal primorani vedno kontrolirati, urgirati in protestirati radi neregularnega dostavljanja vagonov za lesne pošiljke. Čudimo se, da prometno ministrstvo doslej še ni uredilo tega perečega vprašanja, ki je velike važnosti ne le za gmetni položaj trgovcev izvoznih lesa, marveč tudi našega kmetijskega in delavskega stanu, ki je pri svojem zasluzku prizadet radi neurejenih razmer naših železniških uprav. Ne pomaga vladni sklicevati gospodarske konference, če pa razna ministrstva v svojih resorih ne vrše dolžnosti. V zgoraj navedenem slučaju bi bilo vendar želeli, da ministrstvo upošteva potrebe izvoznih krogov, posebno kar se tiče vagonov, ko ima vsak dan seznam potrebe vagonov od strani naših izvoznikov, ki morajo iste naročiti vagona. Prosimo za nujno pomoč, da izostanejo pritožbe radi nedostavitve vagonov, ker se v nasprotnem slučaju vladi ne bo treba čuditi, da je izvozna bilanca pasivna.

—g Velika mednarodna razstava (sejem) v Solunu se vrši od 1. do 15. oktobra t. l. Vsi razstavljalci imajo popust na železnice za prevoz blaga in potrebne osebja. Blago, namenjeno za razstavo, ne plača uvozne celine, razen ako ostane po končani razstavi v Grčiji. Za viza se plača polovična taksa.

—g Delavci, ki hočejo potovati v Grčijo, da si tam najdejo zaposlenje, morajo pred potovanjem prositi dovoljenje grškega ministrstva inostranih del v Atenah. Prošnjo je vložiti preko grškega generalnega konzulata v Zagrebu ali neposredno na grško ministrstvo inostranih del. V prošnji je navedeti vrsto zaposlitve, kojo se išče, dosedanje zanimanje in čas, za koji se išče zaposlenje.

—g Izvozniki jabolk in drugega sadja. Na zbornico za trgovino, obrt in industrijo se je obrnilo več inozemskih interesov za naslove izvoznikov domačih jabolk, zato prosijo zbornica vse, ki imajo jabolka za izvoz na razpolago, da ji sporočijo svoje naslove, kakor tudi približno množino razpoložljivega blaga. (Poleg jabolk se naj navede tudi druge vrste sadja, ako je na razpolago v množinah, ki bi prišle v poštev za izvoz.)

—g Letni živilski sejem v Sarajevu se vrši v dnevi 21., 22. in 23. septembra. Vse podrobne informacije o sejmu daje mestni magistrat v Sarajevu.

—g Prvi dan praškega velesejma. V nedeljo je bil otvoren praški velesejem, ki je dosegel že prvi dan lepe uspehe. Poset je bil posebno popoldne dober. Največja atrakcija velesejma je velika montanistična razstava. Dopoldne je bila svečano otvorena tudi posebna brazilska razstava. Zelo obsežna francoska razstava še ni povsem gotova.

—g Vrtinarska razstava v Poznanju. Od 25. septembra do 8. oktobra se bo vršila v Poznanju na Poljskem velika vrtinarska razstava, za katero je dovolilo naše prometno ministrstvo 50odstotni popust na vseh železnicah. Vsa zadevna pojasnila daje g. R. Golbiowski, Ljubljana, Stari trg 19, II. tel. 497.

Originalne potrebščine za Opalograph.

Preservat in Fixat in druge potrebščine. Originalne barve in mašice za Gestetner Cyklostil.

Lud. Baraga LJUBLJANA Selenburgova 6

20-T

Zobni atelje
Herman Peters
Prešernova ulica 5
je zopet odprt

Prostovoljna javna dražba

raznega pohištva ter opreme (konjske opreme), stroji itd. za mesno prekajevalnico se bo vršila 2. in 3. septembra ob 9 dopoldne, Stari trg 19.

Premog - drva
ILIRIJA, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220.

Mag. št. 19307/rel. II.

Razglas.

Dimnikarska zadruga je mestnemu magistratu naznanila, da v mnogih hišah pri dimnikih vratic sploh ni, ali so poškodovana ali pa tako založena, da dimnikar do njih ne more. — Zato mestni magistrat vse hišne posestnike pozivlja, da te nedostatke pri dimnikih v najkrajšem času odstranijo. Mestni gasilski urad bo pred pričetkom zime pregledal vse dimniške naprave v celem mestu ter vsakega hišnega gospodarja, v čegar hiši bi dimniki ne bili v redu, naznanil mestnemu magistratu v kaznovanje.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 31. avgusta 1926.

Trg. pomočnik
mlad, izurjen v mešani stroki — išče službo v špacerijski trgovini; najraje v mestu. — Dopisi pod »Dobro izveščen 2475« na upravo »Slovenskega Naroda«.

RADIO
aparate in sestavne dele ima v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje štev. 5

ŠTAMPILJE
pečate
graverstvo, etikete
SITAR & SVETEK
LJUBLJANA
St. Petra cesta 10.

Stare kovine
vseh vrst plača najbolje
Strzalkovsky, Zagreb, Meduličeva ul. 20

Blagajničarka
izurjena v mešani trgovini želi premeniti doseženo mesto. — Dopisi pod »Blagajničarka/2493« na upravo »Slov. Nar.«.

Enodružinsko hišico
novo ali staro kupim takoj v mestu ali na periferiji mesta. — Ponudbe pod »Enodružinska hiša 2477« na upravo »Slov. Naroda«.

Enodružinska hiša
velik vrt, travnik na prostnem kraju blizu železniške postaje — radi družinskih razmer takoj naprodaj. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Stajersko/2493«.

Cenj. damam
in svojim odjemalcem sporočam, da so dospele najnovejši vzorci za preoblikanje filcaških klobukov. — Novi filcaški bukli po zelo nizkih cenah! — J. Stemberger-Reš, Ljubljana, Dunajska cesta 9.

Krojaški pomočnik
vojaščin prost, močan, išče stalno službo. — Ponudbe pod »Krojašnica 2517« na upravo »Slov. Naroda«.

Majhno posestvo
blizu Kranja radi selitve v inozemstvo takoj na prodaj. — Ponudbe pod »Posestvo/2518« na upravo »Slov. Naroda«.

Sokolski kroj
za srednjo moško postavo naprodaj. — Ponudbe pod »Kroj/2516« na upravo »Slov. Naroda«.

Opremljeno sobo
z električno razsvetljavo in jatrkom — oddam. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2512

Brivski vajenec
se sprejme takoj. Prednost imajo snovi železničarjev v bližini Zidnega mosta. — Alojzij Stojas, Zidani most. 2513

Oddam lokal
za mizarstvo obrt v bližini Ljubljane. — Ponudbe pod »Mizarstvo/2515« na upravo »Slov. Naroda«.

Sprejme se plačil-natakarica
tudi začetnica, ki bi lahko položila kavico 3000 dinarjev v gotovini. — Anton Maver, Ljubljana, Ahaclova cesta 5. 2522

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
Ivan Bricelj, Ljubljana
Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2 (dvorišče kavarn »Evropa«)

Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno. 78-T

Privat. detekt v. zavod IV. TOPLIKAR
Rimska cesta 9
nadzoruje, opazuje, poizveduje v vseh zasebnih zadevah

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblek.
ANTON BOC
Ljubljana, Selenburgova ulica 6 I. nadstr. Glince-Vič 46

ZAHVALA.

Ob težki izgubi našega nepozabnega soproga ozir. očeta, starega očeta, tasta in strica

Ignaca Laha
carinskega revizorja v pokoju

izrekam tem potom našo najiskrejšo zahvalo za mnogobrojne izraze sožalja, ki so nam v bridkih urah došli v tolažbo.

Posebno se še zahvaljujemo vsem dsrovalcem krasnih vencev in cvetja ter onim, ki so blagoga pokojnika tolažili v njegovi bolezn in ga spremili na njegovi zadnji poti.

LJUBLJANA, 1. septemb. a 1926.

Žalujoči ostali.

25-3

Priporoča se
Parfumerija „STRMOLI“
Ljubljana, Pod. Trančo 1

Dijaškim roditeljem,

zasebnim in redn'm dijakom srednjih šol!

Profesorji zasebne gimnazije »Hajdukovič« (ki se je preselila stalno v Njeguovo ul. št. 47), so zaključili letošnji tečaj z odličnim uspehom in pričeli z vpisovanjem novih učencev (učenk) za vse predmete in vse razrede gimnazije. Predavanja na novi tečaj se prične 20. septembra. Na tej šoli obstoje učaji, dnevni in večerni, in sicer:

1. Za **privatne učence** (ške), ki nameravajo privatnim poukom izvršiti eden ali več razredov gimnazije in s tem nadomestiti izgubljena leta.

2. Za **privatne učence**, ki so iz kakega razloga ostali brez šole, pa jim je potrebna. — Zasebni učenci, ki so v državi ali kak drugi službi ter jim zbog nezadostnih šolskih studij ni zagotovljena eksistencija, morejo kot privatni učenci v enom tečaju (4—5 mesecev) dovršiti nekaj gimnazijskih razredov.

3. **Redni učenci**, ki so zbog slabih ocen, bolezn, izključena ali kakih drugih razlogov izgubili kako šolsko leto, morejo na tej šoli v kratkem času vse nadomestiti.

4. **Redni učenci** iz drugih strokovnih šol, ako žele priti na gimnazijo, morejo preko te šole preiti v gimnazijo in isto dovršiti.

5. **Vsi učenci, rokodelci, uradniki** in ostali, ki iz kakega razloga žele imeti gimnazijo, jo morejo preko te šole završiti v kratki dobi.

Vsak učenec (ška) te šole položi koncem tečaja izpit pred komisijo, drž. profesorjev, izpričevalo o dovršenem razredu pa dobi iz drž. gimnazije, ki ima enako vrednost, kot bi bil učenec reden gojenec drž. gimnazije.

Angažovani so sami strokovni profesorji, in sicer najspretnejši, ki delujejo na drž. gimnazijah, in je vsakemu marljivemu učencu uspeh zagotovljen. Uredba je poznano najboljše šola deluje že več desetletij. Pogoji zelo ugodni. Vojaki in nižji uradniki plačajo samo polovico. — Za preskrbitev stanovanja (z ali brez hrane) za učence z dežele (ki sami ne morejo preskrbeti), poskrbi uprava, in vodi skozi vso dobro nadzorstvo nad njimi. — Vsa pojasnila daje in vpis izvrši vsak dan

D. Popović, Beograd
Njeguova ulica (pri Slaviji) Tel. 16-63.